

Bezpłatny dodatek do „Drwęcy“.

Rok III.

Nowemiasto, dnia 30 maja 1929.

Nr. 16.

Rolnicy! Strzeszcie się przed gradobiciem!

Rolnictwo, będące podstawą dobrobytu naszego kraju, narażane jest na różnego rodzaju klęski. Jedną z najważniejszych, a zupełnie niezależną od rolnika, jest klęska gradobicia, która zależna jest w zupełności od stosunków atmosferycznych danego kraju. Otóż niestety klimat Polski jakkolwiek umiarkowany, to jednak w miesiącach letnich skłonny do upałów, podczas których następuje wyładowanie elektryczności, powodujące silne burze z opadami gradowemi. Zjawisko to atmosferyczne miewa miejsce w okresie wyrostu zbóż na polach, t. j. w maju, czerwcu i lipcu, a zatem powoduje straty od czasu ruszenia się ozimin, wzejścia jarzyn, aż do czasu sprzątnięcia ich do stert i stodoł. Zjawisko to jest objawem siły wyższej, której przeciwdziałać rozum ludzki nie jest i nigdy nie będzie w stanie. Ta bezsilność jednak rolnika, co do sposobu uniknięcia klęski gradobicia zmusza rozum ludzki do szukania środków, któreby zapobiegły zniszczeniu całorocznej jego pracy; otóż środkiem tym okazały się Tow. Ubezpieczeniowe, które po otrzymaniu pewnej opłaty, w razie gradobicia, pokrywają całkowitą stratę ubezpieczonych. Towarzystw takich mamy w Polsce kilka. Mają one po miastach wojewódzkich i powiatowych, a nawet na wsi swoje agentury. Agentury te pośredniczą w ubezpieczaniu ziemiopłodów od gradu.

Wypełniwszy właściwy formularz, (który można otrzymać bezpłatnie w biurach P.T.R.), t. j. podawszy w nim gatunki zbóż w danym gospodarstwie uprawianych, ich przestrzeń, a także plony spodziewane i ceny według specjalnej taryfy, obliczona zostanie właściwa opłata, której część należy wnieść gotowizną, a część można pokryć wekslem, płatnym po żniwach. Po załatwieniu tej czynności

możnaby być spokojnym, że w razie klęski gradowej, całkowita strata po oszacowaniu co do procentualności uszkodzenia zostanie wypłaconą.

Towarzystwa zabezpieczające od gradu częstokroć nie tylko zysków nie osiągają, lecz przeciwnie dokładają. Ub. 2 lata większość Tow. pracowała ze stratami i tylko straty zostały pokryte dlatego, że nasze Tow. asekurowały się zagranicą. A zatem rolnicy, nie namyślajcie się dłużej ani chwili i podążcie do Sekretariatów P.T.R. w celu zabezpieczenia się od gradu, ażebyście pod tym względem byli spokojni, że całoroczna znaczna wasza praca w ciągu kilku minut zniszczona nie zostanie. J. K.

Ważne dla organizatorów wycieczek na P. W. K.

Władze kolejowe zawiadamiają, że w myśl rozporządzenia Ministerstwa Komunikacji obowiązują dla wycieczek następujące przepisy: 1. obowiązek zgłaszania odnosi się tylko do wycieczek, złożonych **conajmniej z 25 osób**; 2. organizator wycieczki ma zgłosić ją ustnie lub pisemnie **nie później niż 10 dni** przed zamierzonym wyjazdem, albo a) na stacji, z której wycieczka wyjeżdża, albo b. w Dyrekcji, której stacja wyjazdu podlega, podając równocześnie cały szczegółowy program od wyjazdu do powrotu, z uwzględnieniem ruty i ewent. przerw; 3) równocześnie ze zgłoszeniem organizator lub przewodnik grupy, ma bez względu na to, gdzie wycieczka została zgłoszona, złożyć na stacji wyjazdu zwartej wycieczki lub jej grupy kaucję w wysokości 2 złotych od osoby, na którą kasa biletowa wyda odpowiedni kwit; 4) pobrana kaucja będzie użyta przy uregulowaniu należności za przejazd, o ile liczba osób będzie zgodna z zamówieniem lub

większa; 5) gdyby ilość osób wyjeżdżających była mniejsza od zgłoszonej, kaucji we wysokości odpowiadającej liczbie osób brakujących, przepada na rzecz kolei; 6) Zarząd Kolei nie bierze na siebie obowiązku przewiezienia danej wycieczki w dniu wzgl. pociągiem, który organizator poda. Staraniem jednak Dyrekcji będzie terminu danego nie przesuwac. Ustalony przez Dyrekcję dzień i czas odjazdu podany będzie organizatorowi przez Dyrekcję wzgl. przez stację wyjazdu najpóźniej na 3 dni przed wyjazdem; 7) o ileby wycieczka nie doszła do skutku należy o tem powiadomić najpóźniej na 24 godzin przed wyjazdem stację wyjazdu, przyczem kaucja zostaje organizatorowi zwrócona; 8) przewóz wycieczek odbywać się będzie wagonami osobowymi tylko w miarę ich posiadania; w razie braku, wagonami towarowymi, przysposobionymi specjalnie do ruchu osobowego. Wagonów nie będzie się przydziałać na cały czas trwania danej wycieczki, to znaczy od wyjazdu aż do powrotu, lecz na pojedyncze przejazdy.

Grad!

W biurach P.T.R. w Lubawie i Nowemieście przyjmuje się już wnioski na ubezpieczenie ziemioplodów od gradu, gdzie również można przeglądać taryfę gradową.

Grad

Zawsze na szarym końcu.

Gdziekolwiek, co i kiedykolwiekby nie było, to my rolnicy zostajemy zawsze na szarym końcu, wtedy zwłaszcza, gdy potrzebną byłaby wydatna pomoc. Mam na myśli rok ubiegły, a więcej jeszcze bieżący. Z powodu nieurodzaju w roku 1928 i wyprzedania za beczon na długi za przednowek zboża, rok 1929 i tak przyniósłby był ciężki przednowek, ale gdzie cienko, tam się rwie: przyszła okrutna zima. Każdy chłop spalił tyle opału, żeby w zwykłe i dwie zimy nie spalił. A z jakim trudem opał ten zdobywał. Zniszczył sobie ogrodenia, ściany stodół, jaki taki kawał drzewa budulcowego, poniósł straty w bydło, brak paszy doprowadził pozostały żywy inwentarz do takiego stanu, że gdyby nie skóra, to kości by się rozsypały. Stracił dużo na niebywale niskiej cenie masła w swoich mleczarniach, na cenie jaj, do tego całe setki centnarów kartofli w kopcach przemarzły lub zmarzły doszczętnie, wymarły z wielkim trudem i kosztami zakładane sady, pasieki, wygniły całe niwy i łany żyta, a nawet pszenicy i to tam, gdzie wysiano duże ilości nawozów sztucznych, drogo zapłaconych. Jednym słowem jest bardzo źle, a ponieważ chłop nasz jest bardzo apatyczny, w dużej mierze niezorganizowany, więc na to wszystko ma tylko słowa kłatwy, bo oszukany tyle razy, nie wierzy w swój głos, nie wierzy w żadne ulgi i pomoc. Czeka, sam nie wie na co, ale strat nikt nie wróci. Co gorsza, są pętle, które coraz bardziej gardło naszego rolnika ścisają, a temi jest naprzykład wypowiedzenie kredytów w okresie przednowku, szalejącej coraz bardziej lichwy i ogólnej nędzy. I niema ani jednego głosu, któryby o tem mówił, że trzeba ludności wiejskiej dać pomoc. W okolicach tych, gdzie niema hipoteki,

zniszczonej wojną, a temsamem niema prawa do kredytu długoterminowego, a jest tylko kredyt wekslowy krótkoterminowy, to sytuacja jest tego rodzaju, że Kasy, które były instytucjami bardziej humanitarnymi jak inne, zmuszone są, by dotrzymać swego terminu, skarżyć i licytować swoich dłużników. I nie zanosi się na żadną poprawę. My zawsze na szarym końcu. Czy już tak zawsze będzie? Rolnictwo biedne, wszyscy biedni. Bogate rolnictwo, bogaty cały kraj, bo zamożny rolnik potrzebuje lepszej maszyny rolniczej, więcej zakupi sztucznych nawozów, próbuje różnych ulepszeń, nowości, jednym słowem da zarobek i robotnikowi i kupcowi i przemysłowcowi. Ale o tem wszędzie wiedzą, tylko nie u nas niestety. Czas, byśmy nie byli na szarym końcu. — Bieda nie czeka, ale pędzi naprzód. Trzeba dać pomoc rolnictwu, aby nie było za późno, bo zamiast zboża, rolnik kupi wykę z kianką, lub tak zagon „na trawę“ zostawi.

Józef Kapuściński.

Gospodarze!

1 lipiec za pasem. Kto pragnąłby wprowadzić u siebie uproszczoną rachunkowość gospodarską, pod nazwą: „Kasa Drobnego Rolnika“, ten niech natychmiast zamówi ją sobie w Sekretarjacie Pow. P. T. R. Cena „Kasy Drobnego Rolnika“ 2.20 zł.

KOMUNIKAT.

W sprawie Walnego Zgromadzenia PTR.

W roku bieżącym termin Walnego Zgromadzenia PTR. został przesunięty na czerwiec ze względu na przypadające w tym roku wybory do Pomorskiej Izby Rolniczej, do której w myśl nowej ustawy o Izbach Rolniczych część radnych wybiera Walne Zgromadzenie PTR.

Wobec tego, że tegoroczne Walne Zgromadzenie przypadnie w czasie mało dogodnym dla rolników, ze względu na sianokosy i przygotowywane wycieczki na Powszechną Wystawę Krajową, Zarząd Główny na swem posiedzeniu w dniu 13 bm. uchwalił ograniczyć trwanie Walnego Zgromadzenia PTR wyjątkowo w roku bieżącym tylko do jednego dnia i zwołać je na środę 26 czerwca rb. do Torunia.

Tegoż dnia odbędą się również wybory radców Pom. Izby Rolniczej przez Walne Zgromadzenie PTR.

Obrady poprzedzi Msza św. w kościele Panny Marii o godz. 9 rano.

Według statutu PTR. udział w Zgromadzeniu biorą członkowie Zarządu Głównego PTR, Zarządów Powiatowych PTR, prezisi i delegaci Kółek Rolniczych.

Stosownie do § 15 punkt c) statutu PTR. przypada na rozpoczętą liczbę każdych 50 członków 1 delegat; każde Kółko posyła jednak najmniej 1 delegata.

Prezes Kółka Rolniczego jest delegatem z tytułu swego, ma prawo i powinien uczestniczyć we Walnym Zgromadzeniu poza liczbą obranych przez Kółko delegatów.

Legitymacje dla delegatów będą przysłane przez nas na ręce PP. Prezesów Kółek Rolniczych. Zaświadczenia na powrotny przejazd ulgowy będą wydane w Toruniu na Walnym Zgromadzeniu. Zastrzega się, że delegaci, nie posiadający legitymacji, nie będą mogli uczestniczyć na Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu stanowczego.

Q ile dla niektórych delegatów pokrycie kosztów podróży będzie zbyt uciążliwym ze względu na ich stan majątkowy, proponujemy Kółkom uchwalenie w takim wypadku zwrotu kosztów tym delegatom, pokrywając je z funduszy Kółka lub specjalnie zebranych na ten cel składek.

W celu uświetnienia pochodu z kościoła do lokalu obrad Walnego Zgromadzenia P T R, prosimy delegatów tych Kółek Rolniczych, które posiadają sztandary, o przywiezienie ich do Torunia.

Dalsze szczegóły o Walnym Zgromadzeniu będą podawane do wiadomości w „Kłosach“ oraz przesłane pp. prezesom Kółek. Ze względu na skrócony czas trwania Walnego Zgromadzenia wszystkie Kółka Rolnicze winne dołożyć starań, aby wysłać do Torunia swych delegatów. Dyrekcja P. T. R.

Dział gospodarczy.

Znaczne obniżenie podatku obrotowego od nawozów sztucznych.

Minister Skarbu podpisał zarządzenie, mocą którego polecił zaliczać nawozy sztuczne do kategorii surowców, niezbędnych dla rolnictwa. Dotychczasowy podatek obrotowy od nawozów sztucznych wynosił 2.5 proc., obecnie zaś został obniżony do wysokości 0.5 proc.

26 miliardów i 250 milionów sztuk jaj.

Krajem, który produkuje najwięcej jaj są Chiny. Hodowla drobiu jest tam najbardziej rozpowszechnioną gałęzią przedsiębiorstw rolniczych. Prawie każda rodzina w tym kraju o 400 milionach ludności, posiada kilka kur, kaczek, gołębi lub gęsi. Obliczają, że w Chinach znajduje się około 350 milionów, niosących jaja, kur, a licząc przeciętnie po 75 jaj na kurę dochodzimy do rocznej produkcji 26 miliardów i 250 milionów. Gdyby jaja te ułożono rzędem obok siebie, powstałby sznur, którymby 13 razy ziemię opasać można. Export jaj i suszonego białka i żółtka w latach od 1915—1921 wynosiły sumę 12.000.000 dolarów amerykańskich. Jaja świeże idą przeważnie do Hong-Kong i Japonii, suszone produkty do Anglii, Hiszpanii i Stanów Zjednoczonych. W Polsce są fabryki przetworów odżywczych, sprządzające suszone żółtko z Chin.

Elektryczność na usługach rolnictwa.

Komisja elektryfikacyjna Anglii udzieliła niejakiemu Matthews'owi, pionierowi stosowania elektryczności w gospodarstwie rolnem, koncesji na zelektryzowanie obszarów rolnych w Lincolnshire o powierzchni 1281 mil kwadratowych. Ludność tego obszaru, przekraczająca liczbę 140.000 osób, zajmuje się głównie rolnictwem, dlatego prace Matthews'a, stanowiące zresztą pierwszy etap na drodze meljoracji rolnej przy pomocy elektryczności, będą miały ważne znaczenie gospodarcze.

Miejsce Polski w świecie.

Polska zajmuje w świecie w rozmaitych dziedzinach produkcji następujące miejsca:

3. w produkcji ziemniaków
2. „ lnu
3. „ żyta
3. „ cynku
4. „ soli potasowej
4. „ konopi
5. „ buraków cukrowych
5. „ węgla kamiennego
5. „ trzody chlewnej
6. „ owsa
7. „ rudy żelaznej
8. w hodowli koni
10. w produkcji jęczmienia
10. w gęstości zaludnienia
11. w liczbie ludności
12. w produkcji nafty
14. w produkcji pszenicy
14. w hodowli bydła rogatego
15. w rozwoju kolei
16. w hodowli owiec
21. w zapasie złota
29. pod względem obszaru.

Produkcja nawozów sztucznych.

Wzrost produkcji nawozów sztucznych szybko postępuje naprzód. Najlepiej świadczyć o tem mogą cyfry G. U. S., wyrażające przeciętną produkcję kwartalną. W roku 1929-tym — wynosiła ona 153 tys. 339 tonn w r. 1927 — 196 tys. 353 tonn, w r. 1928 aż 206 tys. 735 tonn.

W ciągu roku 1928-go ogółem wyprodukowano 826 tys. 941 tonn. Najbardziej wzrosła produkcja takich nawozów, jak: azotniak, siarczan amonjaku, superfosfat kostny, kainit i sylwinit.

Nowe pokłady siarczka ołowiu w Kieleckiem.

Przy kopaniu studni w pewnej realności w Busku Kiel. natrafiono na głębokości kilkunastu metrów na wysoko procentową galenę (siarczek ołowiu). Wobec trujących składników minerału, zaniechano dalszych poszukiwań za wodą.

Również w okolicy Wiślicy natrafiono na obfite pokłady siarki, które sięgają zapewne aż do Buska, gdzie właśnie znajdują się siarczane źródła mineralne.

Rolniku, jeżeli pragniesz postępu wsi polskiej, wstap do Kółka Rolniczego i uczęszczaj na zebrania!

Siano w głowie.

Przechodzą chłopcy ze szkoły ulicą. Koń dorożkarski, stojący na rogu, odwraca łeb i usiłuje uchwycić za włosy idącego obok ucznia. Przestraszony chłopak odskakuje, a drugi pyta:

— Słuchaj Janek, co ten koń chce właściwie od niego?

— To nie wiesz — wtrąca trzeci, przecież mu nauczyciel dziś powiedział, że ma siano w głowie... Koń zwąchał i chciał się podzielić.

ZE ZEBRAŃ KÓŁEK ROLNICZYCH.

Mroczo. Miesięczne zebranie Kółka Roln. odbyło się 5 maja zaraz po nabożeństwie w obecności kompletnego zarządu, 50 członków i sekretarza pow. p. Kołodziejskiego. Zebranie zagał prezes p. Przeczewski. Protokół z ostatniego zebrania odczytał sekretarz, poczem odczytał p. Prezes komunikaty z „Kłósów“ w sprawie opustów od składek ubezpieczeniowych w Pom. Stow. Ubezpieczeń w Toruniu i w Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń od ognia i gradobicia „Vesta“. Szczegółowe wyjaśnienie w tej kwestji dał przybyły sekretarz p. Kołodziejski, który następnie wygłosił referat o organizacji zawodowej i korzyściach z Kółka Roln., zachęcał do czytania gazet rolniczych i do słuchania wykładów rolniczych przez radio, wspominał o spółkach meljoracyjnych, o mechanicznej uprawie roli, zmianie siewów, nabywaniu odmian oryginalnych. Wspomniał także o oborniku czyli gnoju i wskazał obecnym, jak jest lepiej gnoj wywozić. Zachęcał także do prowadzenia rachunkowości gospodarskiej z dniem 1 lipca oraz do zwiedzania gospodarstw wzorowych. Po skończonym referacie wywiązała się ożywiona dyskusja, w której m. in. zabierał głos p. Kotewicz z Mroczenka o wywozie otrąb za granicę, że w kraju otręby są tak drogie, a gospodarze zmuszeni są żytem spasać inwentarz, że lepiej było, gdyby zboże szło za granicę, a otręby zostały w kraju. Także i drożyzna drzewa, tak opałowego jak budulcowego daje nam się we znaki. P. Kotewicz poruszył również sprawę wysokiego pobierania składek od ubezpieczenia ogniowego od nowozawartych ubezpieczeń, które Towarzystwa Ubezpieczeniowe podwyższają o 50%.

Wszyscy jednogłośnie przeciwstawili się tej podwyżce, grożąc własnem zakładaniem Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń, o ile składka miałaby mieć moc obowiązującą. Zebrani jednogłośnie proszą P. T. R. o przeciwstawienie się tej wyższej i utrzymanie jej na dotychczasowym poziomie. Sekr.

Lubstyn. Zebranie odbyło się 21. 4. rb. Zebranie zagał prezes, poczem po odczytaniu protokołu z ostatniego zebrania wygłosił wykład o P. W. K. p. Prezes. Uskuteczniło zamówienie na węgiel. Po wyczerpaniu porządku obrad p. Prezes zebranie solwował. Sekr.

Grabowo. Dnia 21. 4. rb. odbyło się miesięczne zebranie Kółka Roln. przy udziale 23 członków i 3 gości. Zebranie zagał prezes p. Żuralski, poczem omówiono sprawę uczestnictwa na P. W. K. w Poznaniu. Uchwalono wnieść protest przeciwko przeniesieniu Szkoły Rolniczej z Byszwałda do do Samplawy. Zamówiono 3 wagony węgla, poczem zebranie solwowało. Sekr.

Kielpiny. Zebranie Kółka Roln., które się odbyło 21. 4. rb. przy udziale 27 członków i 12 gości zagał prezes ks. prob. Ziółkowski. Referat wygłosił p. Konczuchidze na temat: „Chów świń w czasach dzisiejszych“. Po dokonaniu zamówienia na nawozy sztuczne zebranie zostało zamknięte. Sekr.

M. Bałówki. Dnia 21. 4. rb. odbyło się zebranie naszego Kółka Roln. przy obecności 22 członków i 1 gościa. Omówiono sprawę udziału na P. W. K., zaś p. Żelazny mówił o gospodarstwie mlecznem. Na następne zebranie zaproszono prelegenta. Sekr.

Rumlan. Kółko Roln. odbyło swe zebranie w dniu 14. 4. rb. Odczyty rolnicze wygłosili pp. B. i J. Szulwicowie i H. Zdrojewski na różne tematy. Po omówieniu spraw lokalnych zebranie zamknięte. Sekr.

Rożental. Dnia 21. 4. rb. odbyło się zebranie Kółka Roln. przy udziale 42 członków. Zebranie zagał prezes p. Sowiński, poczem po odczytaniu protokołu wygłosił odczyt p. Konrad Kasprzycki o chorobie u koni i o karmieniu świń rzepą. Postanowiono gremjalnie brać udział we wycieczce zbiorowej na P. W. K. do Poznania. Protestowano także przeciwko przeniesieniu Szkoły Rolniczej z Byszwałda do Samplawy. Na tem zebranie zamknięte. Sekr.

Mikołajki. Zebranie Kółka Roln. odbyło się 14. 4. rb., na które stawilo się 27 członków. Po zagajeniu zebrania przez prezesa i odczytaniu protokołu z ostatniego zebrania wygłosił sekr. p. Rosankiewicz odczyt z „Kłósów“ „Zoły u koni“. Uchwalono na P. W. K. wysłać delegację. Po ściągnięciu składek członkowskich zebranie zamknięte. Sekr.

Byszwałd. Dnia 21-go kwietnia rb. odbyło się zebranie Kółka Roln. przy udziale 30 członków. Na zebranie przybył z P. I. R. prelegent p. Nowicki, który wygłosił dłuższy referat o różnych chorobach roślin, rdzy na zbożu, szkodnikach na roli, a w głównej mierze o raku ziemniaczanym. Poczem wytońiła się dyskusja o zaprotestowaniu przeciw przeniesieniu tu Szkoły Roln. do Samplawy. Następnie wydelegowano kilku członków na PWK. do Poznania. Po wyczerpaniu dyskusji p. Prezes zebranie zamknął. Sekretarz.

Zielkowo. Zebranie nadzwyczajne tu Kółka Roln. odbyło się 21. 4. rb. przy udziale 16 członków i 2 gości. Zebranie zagał prezes p. Wierzbowski i podał do wiadomości, że Pom. Izba Roln. w Toruniu ma zamiar przenieść Szkołę Rolniczą z Byszwałdu do Samplawy, nad czem zebrani bardzo ubolewali. Jednogłośnie uchwalono wnieść prośbę do P.I.R. o pozostawienie Szkoły Rolniczej nadal w Byszwałdzie. Następnie pp. nauczyciel Lech i leśniczy Witkowski mówili o P. W. K. w Poznaniu. Zgłosiło się 8 członków, którzy wezmą udział w wycieczce. Teraz p. Antoni Kowalski wygłosił odczyt o sadzeniu ziemniaków. P. Prezes podziękowawszy gościom, zebranie zamknął. Sekr.

Czerlin. Zebranie miesięczne Kółka Roln. odbyło się 21 4. rb. przy obecności 28 członków i 1 gościa. Zebranie zagał prezes Wyźlic, poczem po sprawdzeniu członków wygłosił sekretarz pow. P. T. R. wykład organizacyjny, a mianowicie mówił o znaczeniu Kółek Roln. dla rolnictwa. Następnie uchwalono wysłać delegację do P. T. R. w sprawie wygłaszanych szacunków osad. Po zamówieniu 2 wagonów węgla i po omówieniu spraw lokalnych zebranie zamknięte. Sekr.

Radomno. Plenarne zebranie Kółka Roln. odbyło się 28 kwietnia rb. przy udziale 16 członków i 1 gościa. Zebranie zagał prezes p. Wierzbicki. Odczytany protokół został bez poprawek przez zebranie plenarne przyjęty. Następnie wygłosił p. Kołodziejski z Nowogomiasta referat o oświacie rolniczej, działalności rolniczej i hodowlanej, nad czem dyskutowano. Następnie wybrano delegatów na Walne Zebranie PTR. do Torunia i zapisano 8 członków na P. W. K. do Poznania. Przyjęto 1 nowego członka. Na tem zebranie zamknięte. Sekr.

ZEBRANIA KÓŁEK ROLNICZYCH

odbędą się dnia 2 czerwca 1929 r.

Łąkorz o godzinie 15,30.

Marzęcice o godzinie 15.

Mikołajki o „ „ 16.

Mroczo o „ „ 12.

Nowemiasto w piątek, 7 czerwca rb. o godz. 11 przed poł.

Wawrowice o godzinie 17.

Wonna o „ „ 15.

M. Bałówki o „ „ 16.

Byszwałd. Zebranie Koła Gospodyń Wiejskich odbędzie się w niedzielę, dnia 2 czerwca o godz. 3 po połud. w Szkole Rolniczej. Uprasza się o liczny udział, gdyż przyjedzie prelegentka z Torunia.

W SEKRETARJACIE POW. P. T. R.

nabywać można:

Orzeczenia Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej dla deputatników	1.—
Orzeczenia N. K. R. dla szwajcarów	0.60
„ „ „ „ „ sezonowców	0.80
„ „ „ „ „ służby gbur.	0.30
Książki obrachunkowe dla stałych pracowników roln.	0.80
Książki rachunkowości gospod. dla większej własności	14.50
dla małorolnych	6.50
Kasa Drobnego Rolnika	2.20
Odznaki członkowskie PTR. etc.	1.00